

RÄNNAKU REISIKIRI

Ruila – Sveg – Ruila

Üksik Eesti ratsanik Härjedali mägedes.

Esimene ring. Tee muudkui tõuseb.
Esiplaanil Espeli Olaug Carstensen.

Nüüd siis lõpuks on eestlane jõudnud mittetraditsioonilisel ratsaspordialal jala rahvusvahelise ukse vahele torgata. **Heigo Rohtla** hobusel **Galarina**, mitte lihtsalt ei võistelnud Põhja-Rootsi rasketel radadel edukalt, vaid tõi kogunisti võidu koju.

ANNE ROHTLA

Oma Hobu

Plaan Svegi võistleva sõita küpses loo autori ja Heigo peas juba eelmisel aastal. Et treeningud olid sujunud plaanipäraselt, sai võistlemaminekuks kõik ettevalmistused tehtud. Viimane treeninglaager Haanjamaal, mis on üks väheseid kohti Eestis, kus tõhusat mäetreeningut teha saab, läks peaaegu lõpuni väga hästi. Kuni viimasest tugevast treeningust ülejäärgmisel päeval minu hobune **Jadu** äkki lonkama hakkas. Algul tundus, et ehk on koplis tuuseldamise käigus ölal mõne lihase kergelt ära tõmmanud. Kui aga lugu sugugi paremaks ei läinud, sai selgeks, et Põhja-maade tugevamatega tuleb Heigol ja Galarinal kahekesi rinda pista.

SÕIT SVEGI algas Paldiskist, kust startis laev Kapelskäri poole. Galarina ja Heigo tiimi kuulusid treener ja põhiabiline **Ülle Palumets**, mina, meie tütar **Hanna Rohtla** ja meie väike poeg **Hugo**. Tema ülesandeks oli lihtsalt tubli ja rõõmus poiss olla. Meri oli kenasti sile, laevapere sõbralik ja abivalmis, hobused said koha tekile, värske õhu kätte. Hommikul Rootsimaal sõitsime veidi maad sihtkoha poole ning tegime siis ühe tuttava juures Uppsala lähedal paari-tunnise koplipuhkus. (Olen varemgi öelnud, et kestvusratsutajad on abivalmis inimesed. Ja mitte ainult Eestis.) Ja siis loode poole edasi.

Järjest sagedamini hakkasid paistma mäed ja tundus, et meie Suur Munamägi on nende kõrval poisike. Heigo jäi esimest korda veidi mõtlikuks. Öhtul kella

Põhja- ja Baltimaade meistrivõistlused rännakus Svegis

ühiksa paiku jõudsime talli juurde, sättisime hobused puhkama. Tall nägi üsna mahajäetud välja, seisid seal keset suurt liivavälja ja sees oli vaid kaks soomlaste hobust.

HOMMIKUL HAKKASIME NUPUTAMA, kuhu koppel üles seada. Saabusid ka norralsed. Nendest üks oli eelmisel aastal sealsamas võistelnud ja teadis rääkida, kus siis koplid olid olnud. Tegutsesime omaalgatuslikult. Koppel sai üsna omapärane: männid, põdrasamblik ja kanarbik. Aga kui sinna heina ja värskelniidetud rohtu lisaks sai viidud, siis kõlbas küll.

Öhtupoolikul tegi Heigo Galarinaga käekõrval kerge tutvumisretke rajaga. Galarina näitas end väga reipa ja võistlusvalmina. Öhtul saabus meie abivägi – minu venna, **Andres Tõnissoo** pere.

JÄRGMINE OLİ JUBA VÄGA TEGUS PÄEV. Peale Heigo kerget ratsutamist Galarinaga läksime rada uurima. Esimene 40 kilomeetrine ring tundus algul täitsa normaalne olevat. Natuke häirisid väga teravate servadega kivid kruusateel. Hiljem selgus, et see oli järgnevate raskuste kõrval kõõmes. Tee hakkas tõusma. Muudkui tõusis ja tõusis. Rajaprofiili graafikult selgus, et tõusis nii oma 15 kilomeetrit. Kaarti Heigo õnneks enne starti ei uurinud, vaikselt ja tõsiselt jäi ta selle tagi. (Minu peast vilksatas hetkeks läbi mõte, et võib-olla ei olegi kõige kurvem, et Jadu lonkama hakkas.) Nojah, rajaga tutvumine jätkus, oli veidi siledamaid kohti, oli veel korralikke tõuse. Peale esimese ringi läbimist oli igatahes selge, et nalja siin tegema ei hakata ja Heigo veendumus, et tuleb kõvasti hobuse kõrval joosta, süvenes.

Öhtupoolikul algas sagi-

mine ja toimetamine talli ümber. Registreerumine, veterinaarkontroll, kaalumine (normiks vähemalt 75 kg koos ratsavarustusega, v.a valjad), rajakoosolek. Rootslaste veendumuse järgi kuulub rootsi keel rahvusvaheliselt kasutatavate keelte hulka. Nii kõnes, kui kirjas olid nad ingliskeelse teabe jagamisega pehmelt öeldes kitsid. Õnneks midagi olulist me maha ei maganud (või lihtsalt ei teadnud seda). Kõvasti abi saime soomlastest kohtunikult **Kaija Borupilt** ja veterinaaria poole esindajalt **Mia Lampénilt**. Ka soomlaste meeskonna ametlik esindaja **Nina Mickelsson** oli alati kõigega kursis ning jagas teavet meiega.

Kuna võistluspäeva ilm toetas tulla kuum, tegid kohtunikud rea ümberkorraldusi: stardiaeg tõsteti tund varasemaks, kella viieks. Kõikide ringide puhkepauside pikkuseks määrati 40 minutit. Alates teise ringi lõpetamisest seati igale uuele ringile mineku eel sisse veel korduv veterinaarkontroll.

Selgus, et rajal üldisi joo- gikohti ei ole, hooldusautod võivad liikuda ainult hooldemeeskonna kaardil märgitud teedel ja liikluses tuleb ise enda eest vastutada (autodele hoiatussilt ei olnud). Öhtul tegi Ülle Galarinale patsid pähe (Galarinal oli suuri raskusi paigal seismisega), komplekteerisime kogu kraami, mis hoolduspunkti ja hooldautosse käis, täitsime veenõud, timmisime valmis melassivee ja läksime magama.

VÕISTLUSPÄEV. Äratus kell 3.15. Kiire hommikusöök, Heigole spordijook valmis, värskel niidetud rohi kokku, lihapallid kaasa ja minek. Galarinale kerge eine, veel viimased sättimised, siis juba sadul selga ja soojaks kõndima. Galarina tuju oli juba täiesti võistluslik, tuu-

Eesti üllatas Härjedaleni ratsaretkel

Väljavõte Svegis ilmuvast rootsikeelsest ajalehest Länstidningen.

Svegis toimunud Põhja- ja Baltimaade kestvusratsutamise meistrivõistluste võitja oli väga suur üllataja. Viie maa osalejate konkurentsis võitis nimelt eestlane Heigo Rohtla Skoones sündinud hobusel Galarina.

„See oli mulle tohutu üllatus. Esimest korda võistlen ma sellisel suurel võistlusel,“ ütles Rohtla pärast finišeerimist. Talle meeldisid rasked rajad Svegi maastikul, kirjeldades neid kui raskeid, aga tulemuslikke.

Heigo Rohtlal oli Svegis kaasas peaaegu kogu suguvõsa, kes tassis Galarina jaoks raja äärde vett ning toetas ka muul viisil, mis oli pika võistluspäeva jooksul vajalik. Heigo on väga treenitud sportlane, kes talvel muuhulgas ka suusatab.

Kohtunik **Bo Kjellgren**, Rootsi Ratsaspordiliidu juhatuse liige, rääkis, et ta ei olnud kunagi eestlasest varem kuulnud: „See peab andma Eesti kestvusratsutamisele tõuke ülesmäge minekuks, ja on väga rõõmustav, et me oleme saanud nad osalema Põhjamaade võistlustel“.

LEIF ERIKSSON

Rootsi keelest tõlkinud Koit Väinsalu

seldas ja keerutas nii kuidas jaksas – laske juba rajale! Stardipaika jõudsid ka Andres ja **Kristiina (Kuik-Tõnissoo)**. Kristiina pidi teise autoga sõitma esimese ringi kõige kaugemasse punkti, kust me ise kuidagi järgmisesse jõudnud ei oleks.

5.00. Start! Algul mindi sammus, aga juba paarisaja meetri pärast pöörati traavis vasakule. Mõni võistleja hilineis veidi, üks rootsi neiu galopeeris stardilippude vahelt läbi pirukat nosides.

Kui me auto juurde jõudsime, olid kõik teised tiimid juba lahkunud. Esimesse hoolduspunkti ei olnud siiski sügavat mõtet kiirustada – hommik jahe, juua veel niikuinii ei taheta ja ratsutajad ka alles kõik koos seimas ja endale teed rajamas. Jääd veel jalgu. Teises punktis saime pikalt Rootsi sääski toita. Ja siis nad tulid. Heigo ja Galarina kenasti grupi

eesotsas, reipad ja rõõmsad. Heigo ütles kiirelt, et kõik on hästi, pärast räägin ja pani edasi. Järgmistes punktides paistis, et neil klapib tempo hästi Norra paariga: **Espeli Olaug Carstensen** hobusel **Danica**. Natuke pani muretsema, kas Norra mägedes elav ja treeniv hobune Danica Galarina jaoks veidi vara liiga kiiret tempot ei arenda. Pidasime vajalikuks aegajalt Heigole meelde tuletada, et tegemist on 120 kilomeetrise distantsi esimese, 40 kilomeetrise ringiga, kus ennegi kõrbetud on.

Esimeses veterinaarpunktis läks Galarinal kõik ladusalt, taastumine oli kiire ja mingeid vigu ei leitud. Väike segadus oli protseduurireeglitega: Heigo ei andnud nimelt oma vetkaarti sissetuleku värvavas ära, vaid pakkus seda arstidele. Kui kaart lõpuks õigesse kohta jõudis, ei olnud seal

Milline mees on Heigo Rohtla?

MADIS JÜRGEN

Eesti Ekspress

Heigo on lõbus, jutukas, heasüdamlik, vastutulelik. Temaga linn vahel trehvates võib vabalt juhtuda, et räägite pikad jutud maha ja siis ütleb Heigo: „Tead, ma pean nüüd minema – mul autos laip!”

Imestada pole siin midagi – Heigo on Tallinna Krematooriumi direktor. Aga mitte selline, kes lips ees, valge krae kaelas, alluvaid nüveldab. Vaid selline, kes teeb krematooriumis peale kõnepidamise ja orelimängu kõiki vajalikke töid. Ajab lahkunul habet (soe vesi, tavaline žilet), peseb juukseid, paneb riidesse jne. Kui vaja, käib ühishauast kodutut välja kaevamas. Kui vaja, seisab roop käes ahju kõrval, ja kui tuli on oma töö teinud, laseb kaks-kolm kilo heledat tuhka veskest läbi (veski on sellepärast vajalik, et konditükid pärast urnis ei kolliseks) ja paigutab tuha urni.

Pärast tööpäeva kihutab Heigo oma valge Toyotaga Haapsalu maanteed mööda linnast välja Ruilasse. Saduldab araabia tõugu kõrvi mära Galarina ja läheb teeb pikema tiiru.

Vahel ei istu Heigo üldse sadulasse. Vahel jalutavad Galarinaga nädalate kaupa (ja Heigo kõnnib või jookseb kõrval). Metoodiliselt harjutavaid pikamaaratsutajaid kui Heigo ja tema naine Anne Eestis ei ole. Eesti pikamaaratsutamise näeb üldse selline välja, et kõigepealt on Rohtlad, siis tuleb tükk tühja maad.

Tänavu suvel Põhjamaade meistriks saanud Heigo eesmärk on pääseda pikamaaratsutamise MM-ile. Jõudu talle selleks!

Hooldetiim tööhoos.

peal ei pulssi ega väljaminekuaega. Ja väljamineku aeg oli kohtunike enda lehe peal vale. Õnneks aitas sihikindel marssimine koos ühe kohtunikuga mööda vastavald instantse olukorra positiivselt lahendada.

Egas midagi, jälle teele. Seekord eesotsas. Juba tuttava Norra paariga oli Galarina vägagi nõus jätkama. Teine ring kulges suures osas Svegi linnakese teedel-tänavatel ja oli 15 km pikkune, sama ringi sõideti ka viimase etapina. Hooldetiimi töö saavutas järjest parema rütmi, lihvisime selle filigraanseks. Heigo oli ise ka tubli ja jõi järjekindlalt spordijooki. Endise suusa-sportlasena teadis ta hästi, mis võib juhtuda inimese organismiga, kui seda piisava koguse vedeliku ja sooladega ei varusta. Ei piisa ainult hobuse eest hooldamisest.

Teine vetkontroll sujus juba ilma viperusteta. Meie tiimi kiituseks võib öelda, et Galarina jõudis igas vetpunktis raudselt kõige kiiremini sissetuleku väravast kontrolli. Kuna ilm töötas tulla palav, olid korraldajad teinud ka sellise möönduse, et hobuse võis puhkuse ajaks talli viia. Õnneks taipas Galarina kiiresti, et talliviimine ei tähenda võistluse lõppu. Nüüd tuli ka enne starti, sadulas veelkord vetkontrollis käia

Kolmas ring oli 30 km pikkune. Sellel oli õnneks vaid üks tõus, mis esimese ja eelviimase omadega võrreldes oli kergem. Seal ei olnud just liiga palju kohti, kus hooldada, aga kahe auto abil saime igale poole just parasjagu õigel

Heigo Rohtla

Sündinud 26. veebruaril 1963

Abielus, abikaasa Anne, lapsed Johan, Hanna, Markus Hugo.

Nõustaja, treener ja abiline Ülle Palumets.

1970-1981 Tallinna 44. Keskkool

1975-1981 Nõmme Spordikool, suusatamine

1978 Esimene medal Eesti noorte MV suusatamises

1981-1986 Pedagoogiline Instituut, kehalise kasvatusõpetaja, eriala suusatreener

1982 Dünamo meister juunioride murdmaasuusatamises

1983 III koht Pühajärve triatlonil.

1984-1988 Suusatamistreener Nõmme Spordikoolis, vahepeal kaks aastat armeeteenistust

1989 Esimese Eesti tüdrukute jalgpallivõistkonna Nõmme Chiken treener

1993 Tallinna Krematooriumi AS direktor

1995 Esimene ratsutamistund treener Triin Bergmanni käe all

1999 Eesti meister kestvusratsutamises 80 km hobusel Vinni

2000 Galarina ja Jadu ostmise Rootsist

2004 Põhjamaade MV 80 km II koht hobusel Galarina

2005 Soome MV 120 km I koht ja Eesti MV I koht hobusel Galarina

2006 Põhja- ja Baltimaade MV 120 km I koht hobusel Galarina

ajal. Raja lõpupoole püüdsime Heigole emotsionaalset kosutust anda ja lasime autoraadiost tema lemmikmuusikat, filmist „*The Good, the Bad and the Ugly*”. Heigo ja Galarina liikusid endiselt reipalt ja kergelt koos Norra paariga. Vahepeal liikus nendega koos veel teinegi Norra paar, **Lisa Sundem Wielka Darlil**, kuid nende sõit ei olnud nii ühtlane, aeg-ajalt jäid nad veidi maha. Järgi tulevate rootslaste viisiku ees oli juba nii turvaline vahemaa, et sai isegi järverannas jalgu jahutamaks käia.

Veterinaarkontroll sujus õnneks jälle libedalt. Galarina tundus tõesti supervormis olevat. Soomlaste veterinaar, kes traavijärgseks pulsiks 44 lööki minutis mõötis, tuli pärast rääkima, et ta mõötis korra veel ja mõtles ise, et kuidas ma kaks korda ühtmoodi valesti mõõta saan. See ei saa ju tõi olla! Aga tõi ta oli. Hobune taastus nagu ime. Ka väljumiseelses kontrollis vigu ei leitud.

Kahjuks norrakatel nii

hästi ei läinud. Wielka Darlil tuvastati longe ja teisel, Danical, oli väljumiseelses kontrollis traavijärgne pulss liiga kõrge, mis nimetati ainevahetuse probleemiks ning nende võistlus oligi läbi.

Heigo ja Galarina sõitsid eelviimast, 20 kilomeetrist ringi algul rahulikumalt, kuid kui sõpru järele ei tulnud, jätkasid omas rütmis teed. Ja ei tulnudki kaua minna, kui jõudis kätte vist suurim katsumus rajal. Kes mägedes suusatamas käivad, teavad, milliste mägede nõlvadele rajatakse slaalomirajad. Ja kui sinna lisada veel suure kõrvitsa kuni auto suurused kivid, mille vahel huumus, siis võibki ette kujutada, millist rada meie vapral paaril läbida tuli. Heigo kirjeldas seda kui kassi moodi kivilt kivile hüplemist – käekõrval muidugi. Kui siis igaviku pärast mäe tippu jõuti, algas lasku-

Viimane traav veterinaarkontrollis.

mine. See oli algusosas selline, et Galarina tagajalad pidurdades lihtsalt lohisesid. Heigol oli juba kerge medalimekk suus, nii ei mallaanud nad suurt pidurdada ja

tulid langusest krõbinal alla. Hiljem selgus, et sellel ringil suurendasid nad järgnevatega vahet 18 minutit. Edasi läks libedamalt, sest tee oli tasasem. Viimasesse

Esimestel oli mahti ka järves jalgu jahutada.

vahefiniisisse tulek oli juba nii suure edumaaga, et hakkasime põialt hoidma, et vaid vetid midagi veaks ei leiutaks. Sõidetud 105 kilomeetrit, selge see, et väsimus hakkas võimust võtma. Arst ütleski, et tagant on hobune kergelt kange, aga midagi hullu ei ole. Masseerisime ja hoidsime tekke laudjal, jalutasime enne väljumist, et asi hullemaks ei läheks.

Ilm oli läinud juba väga palavaks, kuid kahtlaselt tumedad pilved luusisid taevast. Korduskontroll oli just lõppenud, kui hakkas sadama. See ei olnud lihtsalt tugev vihmasadu, vaid selline, et tundus, nagu oleks basseinitäis vett korraga vastu maad visatud. Keeldusime Heigot ja Galarinat sellise jubeduse kätte laskmast (ausalt öeldes pidime Galarinat kinni hoidma, et meie võidujanus sportlane ummisjalu hukatusele vastu ei tormaks). Kui muud poleks juhtunud, oleks ta oma veidi kange tagaosa koheselt väga kangeks tagaosa saanud. Sidusime Galarinale teki sadula taha laudjale ja kui vihm juba tavaliseks tugevaks vihmaks muutus, päästsime oma sportlased teele. Selle jandi peale oli kulunud 5 minutit sõiduaega, kuid ma arvan, et tegime õigesti.

Nüüd oli jäänud ainult 15 kilomeetrit. Aeg-ajalt Galarina arvas, et hakkab juba aitama ka ja ei tahtnud jootjate juurest ära minna. Kas ta tänu vihmale enam vaja ei olnud. Siis tuli Heigo sadulast maha ja lippas veidi käekõrval ning kui juba eemal oldi, sai ka Galarina aru, et iga samm viib finišile lähemale.

Võitjad (vasakult): Lena Sandberg-Nilsson, Heigo ja Cecilia Hellesen-Hansen.

Heigo kommentaar:

Kõik sujus 100% alates talvistest treeningutest, laagritest Haanjas, täpselt tabatud superkompensatsioonist ja laeva valikust sõiduks Rootsi. Kahju muidugi, et treening kaaslased Anne ja Jadu võistelda ei saanud. Kuid teisest küljest olid nüüd kõik hooldusjõud Galarina toetamiseks, see andis ka mulle lisajõudu. Julgen väita, et meie hoolde-team oli kõige parem. Tütar Hanna jooksis vastu ja ma sain tihki juba 200 meetrit enne hooldusautot Galarinat kastma hakata, mis kuumaga oli väga hea. Alati sain hooldusalast kõige kiiremini minema. Vahefiniisites olime ka kõige kiiremad. Igaüks teadis, mida teha ja tegi maksimaalselt hästi. Kuid kõige tublim oli ikkagi Galarina!

Finiseerimise ajaks oli päike jälle välja tulnud. Väike **Jan Armin Tõnissoo** lehvitas finišisirgel Eesti lippu. Kohtunikud, kaaluja, dopingukütid ja ajakirjanik olid end valmis seadnud.

JA SEALT NAD TULIDKI, ilusalt kerges galopis. Finiš! Kas tõesti Eesti ratsutaja on võitnud? Palju põidilaid pihkudes hoidvaid inimesi liikus koos meiega viimase veterinaarkontrolli poole. Hobuse pulss langes ilusti,

traavil polnud ka häda, soolestik ilmselt tõotas, limaskestad olid seda värvi, mis pidid. Ma arvan, et veterinaari noogutus Galarina kontrollimise lõpus oli üks selle päeva ilusamaid vaatepilte. Ja ongi nii. Heigo Rohtla hobusel Galarina Eestist, Ruila talli klubist Kuldne Kabi võitis Põhja- ja Baltimaade meistrivõistlused kestvusratsutamises! Pehmelt öeldes olid rootslased üpris nõutud. Hiljem ütlesid nad, et nii palju rajal käekõr-

val jooksvat ratsutajat nemad näinud ei ole. Ning et Galarina on ikka väga vägev hobune.

Kui dopinguproov antud, sai Galarina veidi puhata. Mõne aja pärast toimus esimene autasustamistseremoonia. Pidasime nõu ja otsustasime, et Galarina läheb sinna käekõrval, ilma sadulata. Sai juba vaeva nähtud küll! Oli südantliigutav Eesti hümnit kuulata.

Teise ja kolmanda koha saavutasid rootslannad **Lena Sandberg-Nilsson** hobusel **Diipp** ning **Cecilia Hellesen-Hansen** hobusel **Hendrix**, Rootsi jäi ka võistkondlik esikoht.

Õhtul toimus autasustamine Svegi keskuses kohaliku aastapäevaürituse laval. Võitjad viidi kohale limusiiniga! Heigot koheldi kui kangelat, kes teiste maade sportlaste kastanid tulest, ehk rootslaste eest, välja tõi. Päev oli olnud pikk, nii et kauaks me võitu nautima ei jäänud.

Jäime Svegi veel terveks järgmiseks päevaks, et Galarina kojusõiduks piisavalt kosuks. Võistlusjärgse hommiku veterinaarkontrolli igitahes kiitis tema seisundi üliheaks, aga päevake oma väikses põdrasamblakopli kulus ikkagi marjaks ära. Kojusõit oli üsna kurnav, arvestades, et teele asusime kell 01.30. Lõpuks, 22 tundi hiljem Ruila koplis sai jalgu sirutada.

Heigo telefoni tuli palju õnnitlussõnumeid. Üks mis tundus suure komplimentina, oli **Marti Hääl**: „Palju õnne meistritele! Sihi-kindla ja järjepideva töö tähendus spordis on õnneks endiseks jäänud.”

**RATSUTAMISE KESTVUSSÕIT
HAANJA 100**
Haanjamaa kaunil maastikul
16. septembril 2006

Start ja finiš
Kurgjärve spordibaasis
Distantsid:
100 km EMV,
80 km,
40 km.

Kurgjärvele saab nii: Sõida Võrust läbi, üle raudtee, vasakule, sealt näitab silt Haanjasse. Enne Haanja koolimaja jälle paremale (silt „Kurgjärve Spordibaas“) ja vähem kui 2 km pärast tervitab vasakul tee ääres kurg, kelle (mille) juurest tuleb vasakule sisse pöörata. Ja oledki kohal.

TULE TUTVU OMA HOBUSE SELJAS KAUNI HAANJAMAA MAASTIKUGA, TEE RING ÜMBER SUURE MUNAMÄE JA VAATA, MILLINE NÄEB VÄLJA KÕRGUSELT TEINE MÄGI EESTIS, VÄLLAMÄGI!